

5è Congrés
de les DONES del Baix Llobregat

100% FEMINISTA

26 i 27 OCTUBRE 2018 CASTEL·LDEFELS

CONCLUSIONS SUBSEU SANT JOAN DESPÍ

FEMINISME I ISLAM. MITES DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES.

Dia, 27 de setembre4 de 2018
Espai La Fàbrica, Centre Cultural Miquel Martí i Pol, Av.
Barcelona, 83-85
Sant Joan Despí

COMISSIÓ DE TREBALL 5.1

VIOLÈNCIES MASCLISTES

0. Introducció

Les conclusions que segueixen són la síntesi de les aportacions fetes per la ponent i les participants a l'acte "*Feminisme i Islam. Mites de les violències masclistes*" que va tenir lloc el 27 de setembre de 2018. Aquest acte, organitzat per l'Ajuntament de Sant Joan Despí amb la col·laboració indispensable de l'Associació Marhaba (del mateix municipi), estava emmarcat en les activitats prèvies al **5è Congrés de les Dones del Baix Llobregat**.

La Regidora d'Acció Social i Igualtat de Sant Joan Despí, Margi Gual, va ser l'encarregada de fer la presentació de l'acte, introduint les que serien les ponents principals: Waffae El Moussaoui, activista musulmana i psicòloga, i Hajar Hniti, graduada en ciències alcoràniques.

Les dues ponències es van basar en dos punts de partida diferents. La sra. El Moussaoui, des de la seva experiència en el món de l'activisme, va recalcar en la necessària diferenciació de la cultura dels països àrabs amb el que és la religió de l'islam, un punt de partida necessari que si no es té en compte pot portar a confusions i idees errònies. La sra. Hniti, per la seva banda, basant-se en el seu gran coneixement i estudi dels textos religiosos musulmans, va fer una exposició on va plantejar el problema de les males interpretacions dels textos religiosos, sovint feta expressament per tal de justificar l'opressió a la dona, però també moltes vegades per desconeixement de la llengua àrab clàssica, insistint en la falsedat d'aquestes interpretacions.

1. Cultura àrab i islam

Abans de començar a introduir com l'islam es relaciona i interacciona amb el feminisme hem d'establir una necessària diferenciació entre la cultura àrab i la religió musulmana, perquè moltes persones cauen en la trampa d'assimilar que tot el que és àrab és musulmà.

Els països àrabs són aquells que parlen l'idioma àrab i que es caracteritzen justament per l'heterogeneïtat i riquesa de les seves cultures i idiomes. No només parlen l'àrab, sinó moltes d'altres llengües (recordem que estan des de països del mitjà orient a països del nord d'Àfrica); no són països exclusivament musulmans, sinó que també moltes persones professen altres religions.

És per això que és molt important fer una distinció entre el que estableix l'islam respecte les dones i el que ve donat per la cultura àrab i els estereotips que connota al món occidental: associar aquests estereotips masclistes a l'islam, com veurem, és incorrecte.

2. Aportació històrica de l'islam a la dona

Waffae El Moussaoui defensa el que va ser el paper alliberador que va significar l'islam per les dones d'Aràbia fa 14 segles. Llavors les dones no tenien cap dret i eren considerades com objectes i propietats; a més el seu paper dins la societat quedava totalment determinat pel seu aspecte físic. L'islam va comportar al s. VII avenços molt importants per la dona (impensables al món occidental Europeu) amb drets econòmics i polítics, la possibilitat de poder estudiar i treballar i fins i tot el dret

a poder divorciar-se. En aquest sentit doncs, podem afirmar que l'islam suposava una reivindicació "feminista" molt avançada al seu temps.

Per això mateix, la sra. El Moussaoui defensa que no és just acusar l'islam de sotmetre a la dona, sinó que són els contextos polítics i culturals dels diferents països àrabs els que expliquen l'opressió a la que les dones estan sovint sotmeses. Alhora que una interessada interpretació de l'Alcorà, realitzada per homes musulmans.

Ara bé, també és important veure que entenen per feminisme, ja que és molt diferent al punt de vista occidental. Per elles, el seu objectiu és "lluitar per la igualtat de la dona musulmana, dins d'un context islàmic", ja que consideren que els seus drets estan recollits en l'Alcorà, drets que "posteriorment a la mort de Mahoma han sigut trepitjats pels homes".

També reivindiquen que els feminismes han d'incorporar la diversitat de mirades de les diverses dones del món.

3. Interpretacions de l'islam i errors comuns

Hajar Hniti destaca com absolutament totes les interpretacions de l'Islam han sigut fetes per homes, majoritàriament àrabs, que hi reflectien les seves cultures, tradicions i punts de vista sobre la dona. L'Alcorà, però, està escrit en àrab clàssic antic, una llengua que canvia molt respecte l'àrab comú actual, de manera que és impossible fer-ne una interpretació correcta sense una bona formació en l'idioma en que es va escriure. Les traduccions literals que es poden veure publicades en alguns llocs són totalment errònies (una paraula amb més de 300 significats que a vegades es tradueix com "pegar" a les dones en realitat vol dir "deixar espai" a les dones).

És per això que la sra. Hniti defensa que l'Islam mai es pot aprendre de les persones i el que expliquen, sinó que necessàriament ha de fer-se en base als llibres, perquè sinó després ens trobem amb males interpretacions de to clarament masclista que poc tenen a veure amb la religió que els musulmans professen.

4. El vel i el seu paper en l'islam

Obrim aquest apartat per l'important debat que genera el vel dins del món occidental i especialment dins del feminisme. El vel, defensen les ponents, dins de la religió musulmana no és en cap cas obligatori ni pot ser imposat, ja que a l'Alcorà només se'l menciona una vegada i molt per sobre (sense determinar en cap cas que sigui obligatori), a diferència dels temes que són realment importants, com la bondat o l'amor, que es repeteixen de manera continua.

El vel només és un acte més dels que qualsevol dona musulmana pot fer per complir amb el seu sentiment religiós, però, insistim, mai s'imposa dins dels textos religiosos.

Ara bé, això no treu que a la pràctica, i a causa d'una cultura clarament masclista, el vel pugui ser imposat de pares a filles, esposes i germanes. Les ponents insisteixen en la necessitat de lluitar contra aquesta pràctica per dos motius:

- Per lluitar contra la imposició de la voluntat dels homes sobre les dones.
- Perquè portar el vel per imposició no serveix des del punt de vista religiós, ja que s'ha de portar per voluntat pròpia.

5. Conclusions i propostes de l'acte

- Cal donar visibilitat i poder tenir més debats entre dones musulmanes i dones que no ho són per tal de lluitar contra els estereotips que hi ha sobre l'islam.
- Lluitar pel respecte a la religió musulmana, és indispensable que les dones lliurement puguin optar per professar la religió que desitgin sense ser discriminades, sense oblidar mai el dret de qualsevol persona a no professar-ne cap.
- Islam i feminisme no són la mateixa lluita, però és necessari trobar punts en comú per tal que les dones musulmanes puguin avançar cap a una igualtat real amb els homes.
- Cal donar eines a les dones musulmanes per tal que, si s'hi troben, puguin lluitar contra les actituds masclistes que pateixen. I més si aquestes actituds intenten ser justificades per la seva religió.
- Que els infants musulmans puguin estudiar l'islam. Tal i com hem vist, si es vol professar la religió musulmana, és interessant que els infants puguin estudiar-la. Des del punt de vista dels nois els permetria evitar conductes derivades de la cultura àrab de tarannà masclista i patriarcal; pel que fa les noies els faria aprendre els drets que la religió "els concedeix" pel fet de ser dones.
- Les religions monoteistes tenen connotacions masclistes que no podem ignorar, i les dones hem de millorar el nostre coneixement i compartir-lo per fer la lluita feminista plural i inclusiva.